

248312

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

248312

ศักยภาพของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
ห้วยเมืองงามในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ราชนัย บัวตรี

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมษายน 2555

248312

ศักยภาพของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
ช่วยเมืองงามในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ราชนัย บัวตรี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมษายน 2555

ศักยภาพของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
ห้วยเมื่องงามในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

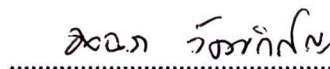
ราชันย์ บัวตรี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

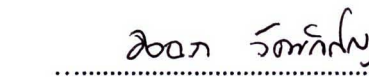
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี

.....กรรมการ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. มนต์ สุวรรณ

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนปัญญา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนปัญญา

8 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ สำเร็จด้วยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนภิญโญ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไข จนการค้นคว้าแบบอิสระนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ และรองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำ ในการแก้ไข รายงานการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พนักงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ ห้วย เมืองงาม ทุกท่าน เจ้าหน้าที่ทหาร ครู โรงเรียนสุขฤทัย ครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย (ครู กศน.) รวมถึงผู้เกี่ยวข้องในการให้การสนับสนุนข้อมูลทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่น ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ

คุณความดีที่เกิดจากการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอบอบให้แก่ คุณพ่อณรงค์ บัวตรี และคุณแม่ จินตนา บัวตรี ที่ได้เสียสละเวลามอบเวลาผู้วิจัย คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นจนกระทั่งการวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ราชนันท์ บัวตรี

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ศักยภาพของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมื่องงาม ในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้เขียน นายราชนันท์ บัวตรี

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนภิญโญ

บทคัดย่อ

248312

การศึกษาศักยภาพของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมื่องงาม ในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมื่องงามในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) ศักยภาพของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมื่องงามในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของโครงการในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาประชากรที่เกี่ยวข้อง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่รัฐ 5 คน กลุ่มที่ 2 พนักงานโครงการ 5 คน กลุ่มที่ 3 นักท่องเที่ยว 10 คน และกลุ่มที่ 4 ชาวบ้านในพื้นที่โครงการ จำนวน 5 หมู่บ้าน 30 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต และการประชุมกลุ่มย่อย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอผลการศึกษารูปแบบพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของโครงการในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 2 ด้าน คือ

1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านความปลอดภัย ด้านการบริการ ด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ และ

2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านคมนาคม ด้านนโยบายของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพโครงการฯ ควรยึดองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านพื้นที่ ควรปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการฯ ควรพัฒนาไฟฟ้าส่องสว่างและตั้งสาธารณูปการพื้นฐาน 2) ด้านการจัดการ เรื่องงบประมาณ ควรประสานการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือเอกชนในการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนา เรื่องสิ่งแวดล้อมควรจัดการขยะโดยการคัดแยกขยะ 3) ด้านกิจกรรม ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง หลายช่องทาง 4) ด้านการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้ชาวบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาทุกขั้นตอน รวมถึงส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว

Independent Study Title	Potential of The Royal Project Highland Agricultural Centre Huay Mueang Ngham to Promote for Ecotourism
Author	Mr. Rachan Boatree
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study Advisor	Assistant Professor Dr. Achara Wattanapinyo

Abstract

248312

This study is regarding the potential of The Royal Project Highland Agricultural Centre Huay Mueang Ngham to promote for ecotourism, and it aimed to study 1) context of the Royal Project Highland Agricultural Centre Huay Mueang Ngam to promote for ecotourism, 2) potential of the Royal Project Highland Agricultural Centre Huay Mueang Ngam to promote for ecotourism, and 3) study problems and obstacles, and suggest recommendations in improving potential of the Royal Project Highland Agricultural Centre Huay Mueang Ngam to promote for ecotourism.

This study is a qualitative research studying 4 groups of population including Group 1 – 5 government officers, Group 2 – 5 project officers, Group 3 – 10 tourists, and Group 4 – 30 local people from 5 villages in the project's area. The researcher collected information using informal interviews, in-depth interviews, observations, and small group meetings. The data collected was analyzed according to the objectives of the research and the study results were presented in a descriptive format.

The study results found that there were two sides of potential of the project to promote for ecotourism as follows.

- 1) Internal factors included tourism resources, tourism activities, human resources, budgets, securities, services, capacity to support tourists, and managerial capabilities, and
- 2) External factors included transportations, policies of the government and related organizations, and public relations.

Recommendations for improving the project's potential was that the project should adhere to the 4 major elements of ecotourism including 1) area factor which should improve the landscape of the project as well as lights and basic infrastructures, 2) management factor, which,

for the budget there should be cooperations with other organizations or private sectors in sponsoring development budget, and for environment there should be a waste management by waste separation, 3) activity factor, which there should be continually advertisement of tourism activities, and 4) participatory factor which there should be a support to encourage local people and related organizations to participate the all steps of development procedures as well as encourage local people to seek income from tourism.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับอุทยานแห่งชาติและแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ	18
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	32
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	33
3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล	33
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	34
3.3 ขอบเขตการศึกษา	36
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
3.6 การนำเสนอข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	42
4.1 บริบทโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมื่องงาม	43
4.2 ศักยภาพของโครงการ	51
4.2.1 ปัจจัยภายใน	52
4.2.2 ปัจจัยภายนอก	69
4.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน	78
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	91
5.1 สรุปผลการวิจัย	91
5.2 อภิปรายผล	93
5.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	95
5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	96
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	99
ประวัติผู้เขียน	103

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	32
3.3 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	37
4.1 ที่ตั้งและขอบเขตพื้นที่โครงการฯ	45
4.2 เส้นทางคมนาคมเข้าพื้นที่โครงการฯ	47
4.3 น้ำตกและฝายกั้นน้ำ	53
4.4 เส้นทางเดินป่า	54
4.5 กิจกรรมแปลงสาธิตการปลูกผัก ไม้ดอก และไม้ผล	56
4.6 ทหารชุดคุ้มครองความปลอดภัย	61
4.7 แผนผังสิ่งอำนวยความสะดวก	62
4.8 บ้านพักรับรองนักท่องเที่ยว	63
4.9 ลานกางเต็นท์	64